

HE 108/2026 vp
Monimuotoisuusasiantuntija Liisa Toopakka
Suomen luonnonsuojeluliitto ry
MmV 8.6.2026

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi metsästyslain sekä rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemisestä ja korvaamisesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Valkoposkihanhen ja merimetson siirto ministeriöstä ja laista toiseen aiheuttaisi lajeihin liittyvään asiantuntemukseen ja käytäntöihin katkoja. Se ei kuitenkaan muuta päätösten reunaehdoja: lintudirektiiviä ja tutkimustietoa.

Siperian valkoposkihanhet ruokailevat muuttomatalla varsinkin Pohjois-Karjalassa. Satovahinkoja vähennetään muun muassa karkottamalla hanhia viljelyksiltä riistapelloille. Tappamista ei ole sallittu, koska Luonnonvarakeskuksen kokeet ovat osoittaneet, että paukkupatruunat toimivat yhtä hyvin. Tämä on tärkeää, koska lintudirektiivin mukaan ampuminen on sallittu vain *“jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole”*.

Ympäristöhallinto on hyväksynyt monet merimetson tappamisen poikkeusluvista. Lajin kannan kasvu on kuitenkin Suomessa ennustetusti hyytynyt, eikä niistä ole todettu vakavaa haittaa kalastukselle. Vuonna 2017 julkaistun Syken, Luken ja Helsingin yliopiston tutkimuksen mukaan ahven- ja kuhasaaliit eivät pienentyneet alueilla, joilla oli paljon merimetsokanta. Tämä oli tulos siitä huolimatta, että samanaikaisesti merimetsokanta Suomessa moninkertaistui. Samaan aikaan kalastajien yksikkösaaliit kasvoivat. Luken kaupallisen kalastuksen seuranta-aineistot (ahven, kuha, hauki) puolestaan eivät osoita merkkejä siitä, että kalakannat olisivat taantuneet tai että muutokset kalakannoissa korreloisivat merimetsopopulaation koon kanssa.

Laki metsästyslain muuttamisesta

5 § Riistaeläimet ja rauhoittamattomat eläimet

Valkoposkihanhen ja merimetson lisääminen riistalajeihin on ongelmallista, koska ne eivät ole lintudirektiivin metsästettävien lajien liitteessä.

37.3 § Riistaeläinlajin rauhoittaminen

Valkoposkihanhi ja merimetso olisivat tämän pykälän mukaan aina rauhoitettuja. Tämä on oikein ja tärkeää, koska ne eivät ole lintudirektiivin metsästettävien lajien liitteessä. Toisaalta 41 f §:n yleispoikkeus vesittäisi tämän rauhoituksen täydellisesti.

41 f § Yleispoikkeus valkoposkihanhen ja merimetson rauhoituksesta

Tämä yleispoikkeus on ristiriidassa 37.3:§:n valkoposkihanhen ja merimetson rauhoituksen kanssa.

Lajien karkottamiseen ja mahdolliseen tappamiseen tarvitaan ehdottomasti lupamenettely metsästyslain puolellakin. Muuten lintudirektiivin artiklan 9 mukainen päätöksen perustelu ja vaihtoehtojen harkinta (*“jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole”*) jäisi tekemättä.

Tapauskohtainen harkinta on tärkeää, koska tilanteet voivat olla hyvin erilaisia. Esimerkiksi kymmenen valkoposkihanhea Länsi-Suomessa on aivan eri asia kuin kymmenen tuhatta Itä-Suomessa.

Aina pitäisi ensin kokeilla haittojen ennalta ehkäisyä ja karkotusta ei-tappavilla vaihtoehdoilla – niin tehdään asutusta lähellä oleville suurpedoillekin.

Huomattakoon, että ammuskelu voi paradoksaalisesti lisätä satovahinkojen laajuutta, kun hanhet lentävät pelloilta toiselle.

Metsästyslain lajeilla luvitus olisi riistakeskuksen tehtävä. Huomattakoon, että lupamaksu voisi olla silloin nykyistä edullisempi. Mikäli se ei ole toiminnanharjoittajalle tuki- tai vähennyskelpoinen, lupamaksu voisi olla mielestämme jopa 0 euroa.

2) Valkoposkihanhi

Alakohdassa 2 sallittaisiin valkoposkihanhiin metsästys jopa kevätmuuton aikana. Huomattakoon, että parvissa ja pelloilla voi olla lepäilemässä ja myös pesimässä muita rauhoitettuja lajeja. Ne pitää ottaa häirintätoimissakin huomioon.

Kevätmetsästys on erityisesti lintudirektiivin vastaista, ks. artiklan 4 kohta d) *“lintujen tahallinen häirintä erityisesti lisääntymis- ja jälkeläistenkasvatusaikana, jos häirintä vaikuttaisi merkittävästi tämän direktiivin tavoitteisiin”*.

Huomattakoon, että parvissa hauleja voi osua muihinkin lintuihin kuin on tarkoitettu, mikä voi lisätä haavakoiden määrää. Muuttavissa hanhiparvissa on usein muitakin lajeja, kuten rauhoitettuja tundrahanhia sekä rauhoitettuja ja uhanalaisia tundra- ja taigametsähanhia.

3) Merimetso

Alakohdassa 3 sallittaisiin merimetson metsästys hyvin väljillä ehdoilla. Se koskisi ammattikalastajien lisäksi harrastajiakin ja kaikkia pyydystyyppejä. Näin se mahdollistaisi merimetson metsästyksen koko rannikolla keväälläkin, mikä on herkässä saaristoluonnossa erityisen ongelmallista ja häiritsee kaikkien muidenkin lintulajien pesimärauhaa.

Metsästykselle ei kuitenkaan ole tarvetta, koska merimetso ei tutkimusten mukaan aiheuta vakavia vahinkoja kalastukselle. Tätä osoittaa myös se, että merimetsovahinkoja ei tässäkään lakiluonnoksessa esitetä korvattavaksi. Metsästys kohdistuisi lisäksi Suomen pesimäkannan sijasta osaksi läpimuuttaviin lintuihin.

Tässäkin tapauksessa tarvittaisiin tapauskohtaista harkintaa ja myös vaihtoehtojen punnintaa (lintujen karkotus kalanistutuspaikoilta, kalanviljelylaitosten suojaaminen verkoilla jne.).

Muutoksenhakuoikeus

Metsästyksen tulee liittyä myös perustuslain ja Århusin sopimuksen mukainen muutoksenhakuoikeus. Tässä tapauksessa se on erityisen perusteltua, koska moni lausunnonantaja katsoi menettelyn olevan lintudirektiivin vastaista.

Hallituksen esityksen

Laki rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemisestä ja korvaamisesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Valkoposkihanhen pitäminen RauLaKossa olisi perusteltua, jos se pysyisi käytännössäkin rauhoitettuna. Nyt yleispoikkeus kuitenkin vesittää rauhoituksen. Metsästettävillä lajeilla oikeampi paikka olisi riistavahinkolaki.

Varmempi vaihtoehto

Yksinkertaisinta ja oikeudellisesti varmintä olisi pitää valkoposkihanhi ja merimetso luonnonsuojelulaissa ja ympäristöhallinnon vastuulla.

Molemmista lajeista on vakiintunut EU:n lintudirektiiviin pohjautuva oikeuskäytäntö. Lupa- ja valvontaviraston lupien käsittelymaksuja olisi kohtuullista tällöin alentaa. Nopeat käsittelyajat voisi varmistaa riittäväällä henkilöstöllä ja digitalisaatiolla.

Tässä “nollavaihtoehdossa” olisi myös helpompi jatkaa vahinkojen ennaltaehkäisyn kehittämistä. Metsästysvaihtoehto luultavasti lopettaisi tällaisen yhteistyön ja sen rahoituksen.

Yhteenveto

Jos valkoposkihanhi ja merimetso siirretään metsästyslakiin, niiden rauhoitusta ei tule vesittää esitetyllä yleispoikkeuksella vaan jatkossakin tarvittaisiin lupamenettely muutoksenhakuoikeuksineen. Varminta olisi säilyttää lajit luonnonsuojelulaissa ja ympäristöhallinnon luvitettavina.

Lisätietoja:

- monimuotoisuusasiantuntija Liisa Toopakka, p. 040 504 2989, liisa.toopakka@sl.fi
- toiminnanjohtaja Tapani Veistola, p. 0400 615 530, tapani.veistola@sl.fi (12.6. jälkeen)